

Προσέγγιση της αφής και της όσφρησης - Πολυαισθητηριακές ασκήσεις τέχνης

Σκοπός

Σκοπός αυτού του φύλλου εργασίας είναι να παράσχει στους εκπαιδευτικούς ένα παιδαγωγικό εργαλείο που θα τους καθοδηγήσει στη δημιουργία περιεχομένου για την τέχνη και τον πολιτισμό για ένα κοινό με ειδικές ανάγκες.

Το παιδαγωγικό εργαλείο που προτείνεται σε αυτό το φύλλο εργασίας είναι η πολυαισθητηριακή προσέγγιση. Αυτή η προσέγγιση μπορεί να επιτρέψει στα εξαρτημένα άτομα να εισαχθούν στην τέχνη και να αναπτύξουν νέες δεξιότητες.

Σε αυτό το φύλλο εργασίας, θα

- ✓ Μάθετε περισσότερα για την πολυαισθητηριακή προσέγγιση,
- ✓ Μάθετε περισσότερα για τη δημιουργία ενός πολυαισθητηριακού περιβάλλοντος,
- ✓ Μάθετε περισσότερα για τις δραστηριότητες που μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της αίσθησης της αφής.

Τι θα χρειαστείτε:

Art materials: artwork (painting, sculpture...); objects related to the artwork.

Various objects: wooden board; various objects (soft, hard, colored, rough); glue; scotch tape; scissors; design sheets; painting objects (stencils, stamp balls, paint brushes, etc.); box (cardboard or glass) ; blindfold ; dish.

Digital devices: computer + internet access; camera.

Various: fruits, vegetables, spices.

Have access to a neutral space.

Προκλήσεις και ζητήματα

Η ευημερία μας εξαρτάται από την καλή αισθητηριακή αντίληψη. Οι 5 αισθήσεις μας, όπως η όραση, η αφή, η ακοή, η όσφρηση και η γεύση, μας επιτρέπουν να κατανοούμε το περιβάλλον που μας περιβάλλει, να επικοινωνούμε και να νιώθουμε διάφορα συναισθήματα. Επομένως, είναι απαραίτητο να τις διεγείρουμε διαρκώς.

Για ορισμένα άτομα, οι αισθήσεις αυτές δεν είναι ανεπτυγμένες ή δεν είναι πολύ καλά ανεπτυγμένες, οπότε η διέγερση γίνεται με εργαλεία προσαρμοσμένα στις αναπηρίες τους.

Η πολυαισθητηριακή προσέγγιση είναι εμπνευσμένη από την ολλανδική προσέγγιση "Snoezelen" που αναπτύχθηκε από τον Jan Huelsegge (μουσικοθεραπευτή) και τον Ad Vertuel (εργοθεραπευτή) τη δεκαετία του 1970. Το όνομά της είναι σύντμηση δύο λέξεων που σημαίνουν "Snuffelen: αγκαλιάζω, μυρίζω, εξερευνώ" και "Doezelen: νυστάζω, κοιμάμαι, χαλαρώνω".

Είναι μια μορφή θεραπείας ιδιαίτερα προσαρμοσμένη σε άτομα με νοητική αναπηρία, αυτισμό, νόσο Αλτσχάιμερ και νευρολογικές μαθησιακές δυσκολίες. Βασίζεται στην ευεξία και την ενίσχυση των 5 αισθήσεων που διαθέτουμε, δηλαδή την όσφρηση, την όραση, την ακοή, την αφή και τη γεύση. Ο κύριος στόχος είναι η ενεργοποίηση των αισθήσεων μέσω ερεθισμάτων. Η προσέγγιση αυτή συνίσταται στην τοποθέτηση του εξαρτώμενου ατόμου σε ένα καταπραϋντικό περιβάλλον και στην προσέγγιση των αναγκών του.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι πολυαισθητηριακών περιβαλλόντων, δηλαδή το

δωμάτιο snoezelen, το δωμάτιο ψυχοκινητικότητας και τα μαθήματα ανακάλυψης.

Η αισθητηριακή διέγερση, για τα άτομα με αναπηρίες, επιτρέπει την ανάπτυξη των αδρών και λεπτών κινητικών δεξιοτήτων. Βοηθά στη μείωση του άγχους και ενισχύει τη χαλάρωση. Επιπλέον, συμβάλλει στη βελτίωση της αυτοεκτίμησης και βοηθά στην ανάπτυξη της αυτονομίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η πολυαισθητηριακή προσέγγιση, που χρησιμοποιείται ως παιδαγωγικό εργαλείο, επιτρέπει στα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν στην πολιτιστική ζωή και έτσι να μειωθεί η ανισότητα στην πρόσβαση στον πολιτισμό για όλους.

"Το άρθρο 27 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφέρει ότι όλοι έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν ελεύθερα στην πολιτιστική ζωή της κοινωνίας, να απολαμβάνουν τις τέχνες και να συμμετέχουν στην επιστημονική πρόοδο και τα οφέλη της".

Εφαρμογή

There is not only one way to learn or to discover our environment.

Ενεργητική παιδαγωγική

Αυτή η μέθοδος μάθησης θεμελιώθηκε από τον Friedrich Fröbel που αναγνωρίζεται ως ο Γερμανός δάσκαλος της παιδαγωγικής της πρώιμης παιδικής ηλικίας στις αρχές του 19ου αιώνα και τον Johann Hienrich Pestalozzi που είναι ένας "Ελβετός παιδαγωγός που θεωρείται ο πρωτοπόρος της σύγχρονης παιδαγωγικής και ο ιδρυτής αυτού που ονομάστηκε ενεργητική παιδαγωγική".

Η ενεργητική μάθηση είναι μια μέθοδος διδασκαλίας με επίκεντρο τον μαθητή. Υποστηρίζει την αφομοίωση μέσω της οικειοποίησης και της ανακάλυψης από το ίδιο το άτομο. Το άτομο γίνεται έτσι φορέας της μάθησής του και

αναπτύσσει νέες ικανότητες σύμφωνα με τις προσδοκίες και τις προτιμήσεις του.

Η διέγερση των αισθήσεων

Δραστηριότητες αφής: η αφή είναι η πρώτη αίσθηση που αναπτύσσουμε. Είναι γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος της πρώτης μάθησης γίνεται με το άγγιγμα και η αφή είναι η πρώτη αίσθηση που αναπτύσσουμε. Οι απτικές δραστηριότητες μας επιτρέπουν να έχουμε πληροφορίες για αντικείμενα, υλικά, υφές. Προάγουν, επίσης, την έκφραση και την ανταλλαγή καθώς και την ανάπτυξη συναισθημάτων και αισθήσεων.

Οπτικές δραστηριότητες: μας επιτρέπουν να αφυπνίσουμε και να διεγείρουμε την αίσθηση της όρασης. Μας επιτρέπουν να αναλύουμε το περιβάλλον μας.

Δραστηριότητες ήχου: Ο ήχος σχετίζεται με τη φωνή και την ακρόαση. Βοηθά στην ανάπτυξη της κινητικότητας και της συγκέντρωσης.

Οσφρητικές δραστηριότητες: Η οσφρητική μνήμη θεωρείται η καλύτερη. Όταν η μνήμη μας καταγράφει μια μυρωδιά, τη διατηρεί σχεδόν μόνιμα. Σε άτομα με αμνησία, οι μυρωδιές μπορούν να επαναφέρουν αναμνήσεις.

Παραδείγματα και πηγές έμπνευσης

Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα αισθητηριακών περιβαλλόντων προσαρμοσμένων στα άτομα με αναπηρίες.

Δραστηριότητα 1 - Δημιουργία ενός πολυαισθητηριακού μονοπατιού ανακάλυψης - Έμπνευσμένο από τον πίνακα *Salammbô* του *Alphonse Mucha*.

Μέσα σε αυτό το μονοπάτι, είναι ενδιαφέρον να δοθεί έμφαση στις διαφορετικές υφές (υφάσματα, μαξιλάρια, χρυσά αντικείμενα, χαλιά ...) και μυρωδιές (άρωμα, λουλούδια, λιβάνι...) προκειμένου να αναδημιουργηθεί το σύμπαν που αντιπροσωπεύει αυτός ο πίνακας. Αυτό το μάθημα επιτρέπει στα άτομα με αναπηρία να ανακαλύψουν την τέχνη με το δικό τους ρυθμό και με τρόπο πιο προσαρμοσμένο στις αναπηρίες τους.

Κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας, είναι σημαντικό να τοποθετηθούν αντικείμενα που σχετίζονται με την τέχνη κατά μήκος της διαδρομής. Το άτομο θα είναι σε θέση να περπατήσει με το δικό του ρυθμό στον χώρο που είναι προσαρμοσμένος στην αναπηρία του. Αυτή η πορεία μπορεί να οργανωθεί για μια μικρή ομάδα ή ατομικά. Επιτρέπει στα άτομα με αναπηρία να ανακαλύψουν την τέχνη με τον δικό τους ρυθμό και με τρόπο πιο προσαρμοσμένο στην αναπηρία τους.

Δραστηριότητα 2- Δημιουργία αισθητηριακού τοίχου.

Δημιουργήστε μια όμορφη αισθητηριακή διακόσμηση σε έναν τοίχο. Σε ένα ξύλινο πάνελ, κολλήστε διάφορα αντικείμενα (ή κομμάτια αντικειμένων) από την καθημερινή ζωή με διαφορετικές υφές, χρώματα και ήχους. Για παράδειγμα: χάντρες, φτερά, κομμάτια υφάσματος (βελούδο, βαμβάκι, μπαμπού, μετάξι...), τσόχα, χαρτόνι, αλουμινόχαρτο, ξύλο...

Χάρη στην ηχητική, απτική ή οπτική αντίληψη, αυτό το εργαλείο επιτρέπει στα άτομα με αναπηρία να ανακαλύψουν το περιβάλλον τους με διαφορετικό τρόπο. Το εργαλείο αυτό συμμετέχει στην ανάπτυξη των αισθήσεων και των συναισθημάτων.

Δραστηριότητα 3- Δημιουργία εργαστηρίου "γεύσης και όσφρησης".

Τοποθετήστε φρούτα, λαχανικά ή μπαχαρικά σε διαφορετικά πιάτα. Δέστε τα μάτια των συμμετεχόντων. Μπορούν να αγγίξουν, να μυρίσουν ή να δοκιμάσουν τα προϊόντα. Στόχος είναι να συνδέσουν μια γεύση ή μια μυρωδιά με τα φρούτα, τα λαχανικά ή τα μπαχαρικά που βρίσκονται στα πιάτα.

Στόχος αυτού του εργαστηρίου είναι να αναγνωρίσουν διάφορα βρώσιμα προϊόντα χρησιμοποιώντας τις αισθήσεις της όσφρησης, της αφής και της γεύσης.

Δραστηριότητα 4- Δημιουργία αισθητηριακού κάδου.

Ο αισθητηριακός κάδος είναι ένα εργαλείο που βοηθά τα άτομα να ανακαλύψουν διαφορετικές υφές και να αναπτύξουν την αίσθηση της αφής. Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές και θέματα. Η αρχή είναι να συγκεντρώσετε σε ένα κουτί όλα τα στοιχεία (διαφορετικά σχήματα, χρώματα, υφές, μυρωδιές) που σχετίζονται με ένα θέμα. Αυτή η δραστηριότητα επιτρέπει στους

ανθρώπους να αναπτύξουν την λεπτή αντίληψη και την αίσθηση της παρατήρησης.

Παράδειγμα: Δημιουργία ενός αισθητηριακού δίσκου με θέμα τις εποχές του χρόνου. Μπορούμε επίσης να δημιουργήσουμε επιπρόσθετη αξία φωτογραφίζοντας τα και να οργανώνοντας μια έκθεση.

Δραστηριότητα 5- Εργαστήριο ζωγραφικής.

Σε μικρές ομάδες, δώστε φύλλα ζωγραφικής και τοποθετήστε στο κέντρο ενός τραπεζιού πινέλα και διάφορα αντικείμενα (στένσιλ, πινέλα κ.λπ.) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία ενός πίνακα. Ο συμμετέχων είναι ελεύθερος να αφήσει τη φαντασία του να απελευθερωθεί. Αυτή η δραστηριότητα θα ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα, την αφή και τις οπτικές αισθήσεις.

Επιπρόσθετες πηγές

- Πολυαισθητηριακή προσέγγιση στη μάθηση.
Οι πολυαισθητηριακές ασκήσεις που προτείνονται σε αυτό το βίντεο στοχεύουν στη διδασκαλία εννοιών και δεξιοτήτων, διεγείροντας τις 5 αισθήσεις μας.

<https://www.youtube.com/watch?v=v8TQOv3NwWA>

- Τι είναι οι πολυαισθητηριακές τεχνικές διδασκαλίας; Αυτή η πηγή θα σας επιτρέψει να μάθετε περισσότερα για τις διάφορες τεχνικές πολυαισθητηριακής διδασκαλίας για ένα κοινό με μαθησιακές δυσκολίες.

<https://www.lexiconreadingcenter.org/what-is-multisensory-teaching-techniques/>

Σύμφωνα με τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του προγράμματος Team of art, εδώ είναι μια επιπλέον πηγή στα γαλλικά

- Βύθιση μέσω της σχέσης με το σώμα: Αισθητηριακοί χώροι - Blog.
Αυτή η πηγή σας προσφέρει διάφορους χώρους ή αισθητηριακή σκηνογραφία.

<https://bloghistoiredelartes2.wordpress.com/2018/11/12/espaces-sensoriels/>

